

SEAS

Butlletí de la Secció Excursionista
de l'Ateneu de Sant Just Desvern

Núm. 351
Novembre/Desembre

2020

*Vistes del Mount Robson amb la seva glacera i el Ilac Berg,
Colúmbia Britànica, Canadà. Foto de Martí Orriols.*

www.santjust.org/seas

Carrer de l'Ateneu, 3 i 5 - 08960 Sant Just Desvern
Adherida a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC)

— 13 de novembre

Conferència «El despuntar del Renaixement», a càrrec d'Àngels Casals, a les 20 h a la Sala Cinquantenari.

— 15 de novembre

Excursió a la vall d'Hostoles (Garrotxa), amb sortida del Parador a les 7 h.

— 22 de novembre

Excursió matinal a les barraques de pedra seca de Rellinars (Vallès Occidental), amb sortida del Parador a les 7 h.

— 28 de novembre

Col·locació del Pessebre de la SEAS al Tossal de la Baltasana (Muntanyes de Prades).

— 11 de desembre

Conferència «L'evolució del paisatge al Llobregat», a càrrec de Josep Maria Panareda, a les 20 h a la Sala Cinquantenari.

— 13 de desembre

Excursió a Sant Jeroni (Montserrat), amb sortida del Parador a les 8 h.

— 20 de desembre

Excursió matinal a Can Sadurní, avenc i dolines (Garraf), amb sortida del Parador a les 7.30 h.

— 8 de gener de 2021

Conferència «Un patrimoni arran de riu», a càrrec de Mercè Riera, a les 20 h a la Sala Cinquantenari.

— 10 de gener

Excursions de Rellinars al Pont de Vilomara i de Sant Benet al Pont de Vilomara (Bages), amb sortida del Parador a les 7 h.

— 24 de gener

Excursió matinal al Puig Madrona (Collserola), amb sortida del Parador a les 7.30 h.

— 30 i 31 de gener

Sortida de cap de setmana a la neu a Llivia (Cerdanya).

Normativa per als articles del butlletí de la SEAS.

- Els articles tindran un màxim de 5 pàgines del butlletí amb les fotografies incloses.

Això vol dir que el text ha de tenir unes 2.350 paraules com a màxim o 11.800 caràcters sense comptar els espais. Cada fotografia ocupa unes 110 paraules (500 caràcters), que s'hauran de descomptar del màxim. Així és que un article de 5 pàgines i 1 fotografia tindrà 2.240 paraules (11.300 caràcters) i un de 5 pàgines i 5 fotografies tindrà 1.800 paraules (9.300 caràcters) com a màxim.

- Els articles s'han de lliurar en format word.

COL·LABORACIONS

Ajuntament de
Sant Just Desvern

FLORETO
Creu 66. Tel 933723103

CISTELLERIA BALLART
Bonavista 82. Tel 933711364

IMMACULADA AMAT
FRANCESC HOMEDES

BERG LAKE: APROXIMACIÓ AL MOUNT ROBSON

Martí Orriols Camps

«És quan tornem a casa que realment hem coronat un cim»

H.D.Thoreau

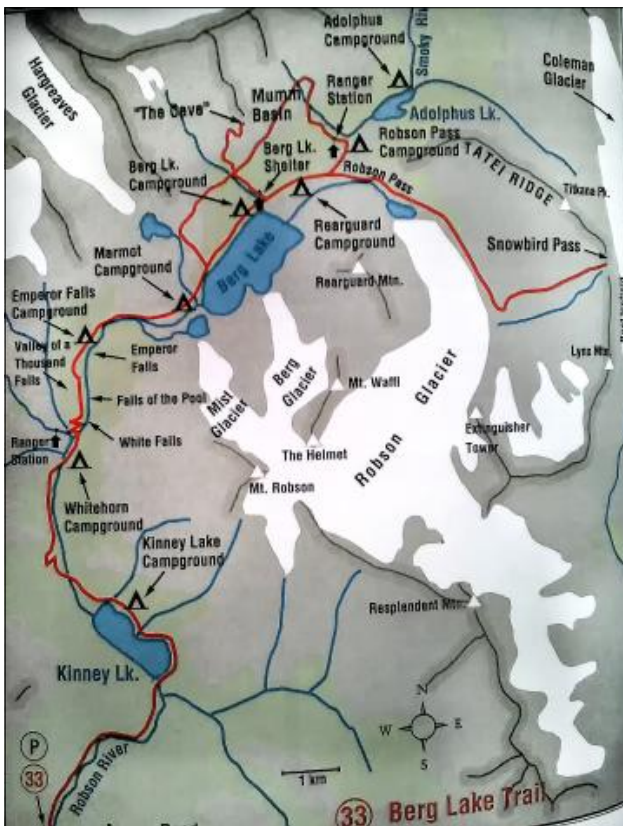
Ens situem a la Colúmbia Britànica (Canadà), territori talment despoblat, salvatge i predilecte per a aquelles persones aventureres i exploradores que desconeixien la presència d'altres poblacions, les quals van ser sotmeses a l'anihilament i a un procés de «civilització» per part d'una cultura occidental, encara avui, invasiva, destructiva i homogeneïtzadora. Un procés basat en l'acaparament i privatització de les terres comunals, la via lliure per a l'explotació del territori i d'humans per

part d'empreses estrangeres i la reproducció de l'estat nació que s'imposen via lleis i burocràcia, menystenint altres sensibilitats i perspectives de vida; en definitiva, un sistema colonial que perdura, no sense resistències.

M'endinso, doncs, en les profunditats del Mount Robson Provincial Park, on ja des d'un inici es pot contemplar la punta del Mount Robson (3.954 m), el pic més alt de les muntanyes Rocalloses, només abastable per a escaladors experts, i amb el qual em predisposo a mantenir una relació de culte durant els tres pròxims dies.

Dia 1

És finals de maig i encara fa fred. Tot just han obert el camí fa uns dies —coincidint amb el despertar dels ossos del seu període d'hibernació—, i és que encara hi ha trams amb neu i arbres caiguts. De bon matí inicio la ruta després d'identificar-me, llegir la normativa i pagar per les dues nits (el tema de la regularització donaria lloc per a un altre article, però només vull comentar que, malgrat estar-hi en contra inicialment, considero que no és una mala opció per controlar i evitar posteriors accidents i problemes davant la gran quantitat de turisme —sobretot gens preparat— que intenta fer l'itinerari). Aleshores, ja carregat amb motxilla, menjar i tenda, creuo el riu Robson, el qual ens acompanyarà la major part del trajecte, i m'introdueixo en un espectacular bosc de cedres. Seguint la pista, força planera i sense cap mena de dificultat, arribo al llac Kinney, en el qual es

Itinerari. Totes les fotos són de l'autor.

Llac Kinney.

reflecteixen les muntanyes, ben presumides, sobre l'aigua de color turquesa. El vorejo fins a arribar a la primera zona d'acampada habilitada (km 7). Encara és d'hora, així que passo de llarg i segueixo per una zona de bosc, ara més aviat dominat per avets, pins, pollancre i alguna roca amb fesomia humana que, discretament i eterna, vigila la contrada.

Seguidament, arribo al campament Whitehorn (km 11), situat en plena vall —Valley of a Thousand Falls—, on faré nit. Abans, però, he de tornar a creuar el riu, ja per quarta vegada, fent servir un petit pont penjant; tot plegat força de pel·lícula.

És migdia, així que aprofito per dinar i voltar per la zona. Després de fer una visita a la cabana dels Rangers —sense cap presèn-

cia humana—, em passo la tarda observant la vall i escoltant el so de l'aigua que segueix la llera, exuberant, després d'un llarg hivern reposant, i amb uns 4.000 metres de roques que s'alcen impetuosament a la meva esquena. En un principi, no li trobo el sentit al nom de la vall, però de mica en mica, a mesura que hi passo més temps, vaig descobrint més i més cascades que omplen les verticals parets que em rodegen. Hores i hores de contemplació, lectura, pensaments i fent sonar notes arbitràries de l'harmònica. Sensació de soledat —però no isolament—, immensitat i pau. Ja al capvespre, arriben un parell d'excursionistes més que també faran nit al mateix campament —una estatunidenca i un xilè. D'alguna manera, m'alegro de poder compartir l'experiència amb altra gent. I després d'intercanviar opinions i sensacions sota la mirada d'una lluna pràcticament plena, ens en anem a dormir.

Dia 2

He passat una mala nit degut al fred, així que em llevo ben d'hora per poder entrar en calor i, per què no, aprofitar el despertar del paisatge amb la primera llum del dia. Només començar, ja ensopego amb un arbre caigut al mig del camí. Més enllà de l'ensurt, ho considero una bona manera per acabar de despertar-me. Em desvio un moment per poder gaudir de la proximitat de diverses cascades (White Falls) abans d'enfilar-me camí amunt, un seguit de 600 m de desnivell en gairebé quatre quilòmetres: la part més «dura» de tota la ruta. En aquest trajecte observo més roques amb rostre de cara humana: els guardians de la vall; o potser som nosaltres que tenim caps en forma de pedra?

És tradició ja antiga el fet de considerar el caminar, en solitud, com la millor manera

per pensar i aclarir idees i, sobretot, rodejat de meravellosa naturalesa. Així doncs, és ben curiosa, estranya i alhora divertida la relació que s'acaba establint amb un mateix en aquestes circumstàncies, sense cap mena de cohibició per ser jutjat.

Espectaculars vistes de la vall que deixo enrere. M'envaeix una sensació estranya, com una mena d'angoixa provocada per no poder arribar a captar tot el que m'envolta, la impossibilitat de fer-ho cabre dins meu. Es fa difícil trobar paraules per descriure tal sensació, ja que no és només una cosa, sinó que és tot un conjunt format per boscos, muntanyes i un riu que ressegueix el marge vertical, amb la impressió que podria caure en qualsevol moment. És estar immers en un paisatge que supera les percepcions d'un mateix. D'alguna manera, va més enllà d'allò material, és formar-ne part, sense saber exactament què significa, sense poder-ne prendre consciència del tot.

Emperor Falls amb la punta del Mount Robson al darrere.

Un cop superat quasi tot el desnivell, un cartell assenyala la presència d'una cascada a uns cinc minuts: Emperor Falls. Pel nom ja fa pinta que valdrà la pena. Certament, mentre m'hi apropo ja sento el profund i punyent so de l'aigua que es deixa caure per la gravetat i, fins i tot, abans de poder-la veure, ja percebo les gotes polvoritzades que em refresquen. Ara ja sí, la tinc davant i, tot just a sobre, s'alça la punta del Mount Robson. Una sensació de força, immensitat i respecte s'apodera de mi. Fins i tot, una mica de por. M'hi apropo i intento contemplar-la des de diferents perspectives per així poder-la sentir en totes les seves dimensions, tant físiques com sensorials. Brutalitat. Això sí, en aquest moment anhele no tenir ningú al costat amb qui poder compartir aquest moment.

Tot seguit, ja arribo a l'últim tram de la pujada, on hi ha un altre campament on tot just comencen a llevar-se altres excursionistes que han passat la nit a primera línia del riu, cabalós i preciós. De fet, crec que si m'hagués de quedar amb alguna cosa del Canadà serien els seus corpulents rius. L'últim tram de la ruta ja és més sec i pelat de vegetació. El camí es deixa perdre entre una gran extensió pedregosa, amb la falda del Mount Robson a tocar, fins a arribar al Berg Lake (km 21). En aquest punt instal·lo la tenda entre arbres i amb vistes al llac i la glacera. Com que encara és d'hora, m'animo a fer un dels itineraris marcats (Mumm Basin Route), que s'enfila cap a les muntanyes de davant el pic. A la primera part del recorregut el camí es perd per una zona plana i pelada, similar a una estepa, en què trobo, per primera vegada, petjades d'os. En aquest moment m'adono que no m'havia preocupat per la possible presència d'aquest animal, tot i que a la recepció ja me n'havien advertit. Aleshores, una estranya sensació de por

Valley of a thousand Falls (Vall de les mil cascades).

s'apodera de mi, manifestada per un petit tremolor corporal que, malgrat tot, s'acaba reduint a un estat de més cautela.

Seguidament ve una pujada forta per un petit sender que s'esfondra pel bosc, amb alguns trams encara amb un metre de neu. Cada pas és lent i meditat, procuro ser sigil·lós i preventiu, tant per la neu com per la possible presència d'algun os. Tot i així, decideixo continuar fins que, un cop a la carena, m'és impossible seguir els senyals: hi ha massa neu i el desconeixement de què pot deixar d'haver-hi —més que no pas què hi pot haver— em fa recular. La sensació de caure, de no poder tocar de peus a terra, em fa ser prudent, així que torno enrere. Les vistes, no obstant, són espectaculars.

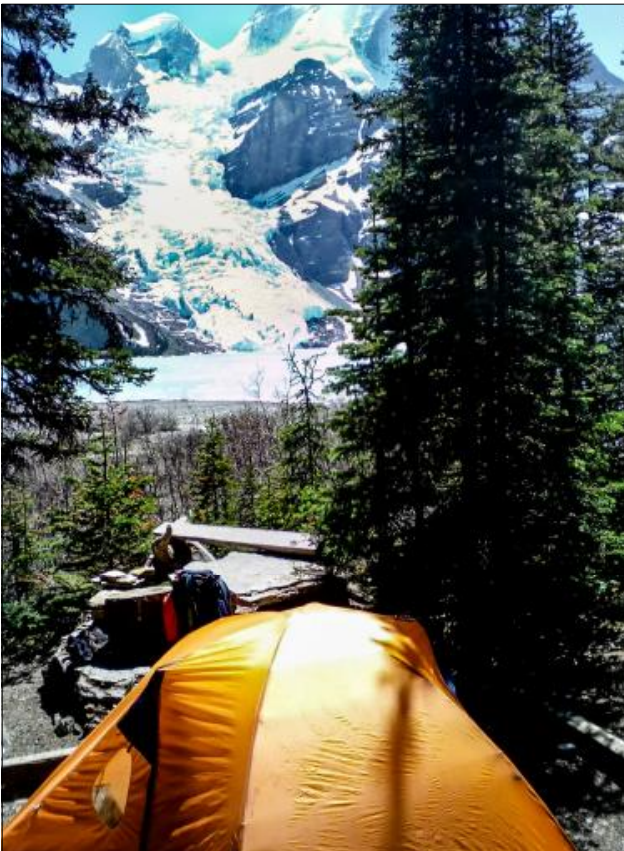
Un cop tornat al campament, malgrat que tres quartes parts del llac encara estan glaçades, si una cosa tenia al cap des d'un bon inici era banyar-m'hi..., o almenys intentar-ho. Però només posar-hi els peus, al cap d'uns segons, ja els he hagut de treure i conformar-me amb tirar-me aigua per sobre. Estic envoltat d'aigua. No obs-

tant, paradoxalment, tinc la cantimplora buida i, malgrat ser molt temptadora, prefereixo bullir-la per evitar qualsevol possible entrada de bacteris poc desitjats al meu cos. Tinc molta sensació de set, més aviat psicològica, i per això se'm fa etern el moment d'esperar que es refredi l'aigua. Definint l'espera com el fet de ser conscient, només, del fet que el temps està passant. Un temps que, com bé precisa Thomas Mann a *La muntanya màgica*, és un obstacle que no alimenta l'home:

«[...] i esperar significa precipitar-se, significa sentir el temps present no com un regal, sinó només com un obstacle, negar i destruir el seu valor i avançar-s'hi de pensament. Diuen que l'espera és avorrida. Però, de fet, també pot ser distreta perquè absorbeix quantitats de temps sense viure-les ni aprofitar-les per si mateixes. Podríem dir que qui només espera s'assembla a un devorador amb un aparell digestiu que expulsa tot el menjar en massa, sense assimilar-ne els elements nutritius. I podríem arribar més lluny i dir que, així com els menjars poc païts no alimenten l'home, el temps que perd espe-

rant tampoc no l'envelleix. Sort que, pràcticament, no existeix cap espera que sigui pura i exempta d'altres coses [...].»

Després de dinar em dedico a reposar, llegir i distreure'm seguint les passes dels esquiroles que, sigil·losament i indiscreta, s'aprofiten de la presència d'humans despitats per captar-ne restes de menjar elaborat que no solen trobar en el seu «sistema de consum». Sopo amb una parella de joves holandesos i el xilè —únics humans de la zona— mentre intercanviem paraules. Quan el sol comença a pondre's, el xilè treu un got de vi negre que compartirà amb mi mentre conversem i contemplem com la muntanya es va transformant a través del canvi de llum. Les coses, doncs, sembla que no són d'una sola manera.

Acampat al Ber Lake amb la gelera Berg del Mount Robson just al davant.

Dia 3

He tornat a passar una nit de somnis marcats pel fred i la humitat. Altre cop, el desig de l'espera s'ha apoderat de mi. Aquesta vegada, tanmateix, esperant amb neguit que els primers rajos de llum es mostressin per sobre les muntanyes acollint-me, així, en la seva qualitat d'escalfor més que no pas en la de claror. Al final, impacientment, m'acabo llevant abans d'hora i, després d'esborrar tot rastre de la meva presència al campament, parteixo altre cop, ara ja de tornada. Una tornada pel mateix camí, observant el suposat mateix pic, el mateix riu, la mateixa cascada, la mateixa vall, els mateixos llacs..., però des d'una altra perspectiva, des d'una altra persona. Mai una muntanya m'havia remogut tant l'estómac. Després de tres dies amb la seva presència constant fent-se notar per tots els sentits, durant el dia i la nit, he acabat establint-hi una relació d'admiració i respecte.

Arribo al migdia, ja cansat, al centre de visita. Mentre espero que em vinguin a buscar, soc testimoni de la presència d'ànimes turístiques que s'apropen al centre en cotxe i, des de la llunyania, es fan fotografies amb la muntanya. Com si hi haguessin viscut alguna experiència. Com si significués alguna cosa per a elles. Però no, no han conegut la seva múltiple personalitat, ni totes les seves facetes adquirides al llarg del dia; no s'hi han relacionat. No saben res del que he viscut jo aquests dies, del que sento ni de la meva relació amb ella. Però, de fet, no és d'estranyar. No és més que un reflex d'una societat absorbida per la tecnologia, l'aparença, la banalitat. Una societat, no sé si negada o desmesurada d'humanitat. Transformant qualsevol paisatge, objecte o identitat en mers productes de consum.

CONCURS FOTOGRÀFIC 2020

Com ja sabeu, enguany no hi ha hagut Sopar de Motxilla degut a les recomanacions de la Generalitat per frenar l'expansió de la Covid-19. Això ha afectat el Concurs fotogràfic de la SEAS, suprimint el premi a la millor fotografia per votació popular que es feia durant l'esmentat sopar i per altra banda es va allargar el termini de presentació d'obres fins al 30 de setembre. Es van presentar un total de 61 obres de 19 concursants, repartides en 13 col·leccions i 10 d'excursions de la SEAS. El jurat format per Josep Lluís Soucheiron, Teresa Reverter, Joan Bennassar, Yolanda Monzó i Lluís Ayguadé va concedir els següents premis:

Primer premi: «Suit», de Jordi Huerta

Segon premi: «Dispersos al Canigó», de Pep Gil

Premi a la millor fotografia feta en excursions de la SEAS: «Tocant el cel», de Xavier Bardají

*Premi a la millor col·lecció
per Leonci Canals*

«Verd Climb»

«Verd In»

«Verd Flow»

BENEÏT I MALEÏT CONFINAMENT: EL DESCOBRIMENT DEL CAPITÀ CARDONA

Roser Camps Suturras

Beneït i maleït confinament

Recordo molt bé la darrera excursió que vam fer amb el grup del cicle temàtic, amb els companys de l'excursió curta, a la vall del Gaià, passant per Santa Perpètua de Gaià i amb final al poblet encimbellat de Querol. Era el dia 8 de març de 2020, feia poc que havia passat el Glòria i encara eren ben visibles els efectes que va causar, amb el trencament dels petits ponts que permetien passar d'una riba a l'altra i les esllavissades que van esborrar corriols i camins. Des del punt de vista actual, a la zona del Gaià va ser «poca cosa», tenint en compte que es tractava d'un lloc poc habitat i, per tant, són els caminadors i la mateixa natura alguns dels factors que s'encarreguen de refer molts d'aquests desperfectes.

Maleït virus. Ningú dels que caminàvem veient els arbres caiguts, passant per les

*Vall del Gaià. Grup de l'excursió curta decidint per on travessar el riu Gaià en trobar la passera fora de lloc degut a la riuada.
Foto de Marta Pagés.*

zones enfangades i parlant de les nostres coses més senzilles i quotidianes s'hauria imaginat mai el daltabaix humà que s'acostava. Tot i que algú ja anunciava que allò que estava passant a la Xina era gros, ningú no s'imaginava que arribaria una setmana després a casa nostra. En pocs dies vam passar d'una situació de normalitat a una situació apocalíptica i tots els qualificatius que li vulguem posar tractant-se de la pèrdua tan gran i en tan poc temps de vides humanes d'una manera tan despietada. I els metges, les infermeres, els cuidadors i tot el personal que hi està implicat d'una manera o d'una altra ens van demostrar a bastament la vocació de servei als altres que comporten aquestes professions.

Els humans tenim una capacitat d'adaptació a l'adversitat que nosaltres mateixos desconexem, la resiliència que som capaços de desenvolupar, i que molts vam començar a descobrir quan es va decretar l'estat de... D'alarma, de xoc, d'impotència, de por, de desconsol, d'indignació, de tristesa, de desesperació... Hi va haver de tot i per a tothom. I no hi va haver cap més remei que empassar-se tanta por, tant de dolor i tanta impotència i adaptar-se al que venia, que llavors encara no sabíem gaire de què anava.

Beneït confinament. De moment, tothom a casa. L'adaptació a les circumstàncies va ser l'objectiu prioritari, i cadascú a dins de casa, i des del balcó i la terrassa, o des del jardí, tothom ha aprofitat el temps a la seva manera.

Per primera vegada a la vida vaig sentir que podia organitzar el meu temps al meu gust, sense condicionants horaris que em marquessin obligacions, llevat de la higiene personal i domèstica, menjar, dormir i el contacte gairebé permanent amb la família. La resta del temps era escriure, llegir i badar. Per descomptat, intentar informar-se bé, que això sí que va costar. Les compres de menjar ja anirien venint, el rebost encara era força ple, per allò de... per si de cas...

I ja no hi havia cotxes pels carrers, els arbres van rebrotar amb una nova força i un color verd preciós, el cel era d'un color blau intens com feia anys que no havia vist, els ocells refilaven amb un to diferent del de sempre, i com que no podia sortir a Sant Pere Màrtir a trepitjar ni una pedra em vaig fer un circuit al terrat de casa.

Va ser un dia que endreçava per enèsima vegada els meus llibres a les lleixes, quan en vaig trobar un que havia desat sense gairebé ni mirar-me'l. L'havia comprat feia pocs dies a Llibreries Obertes, escrit per un periodista company de la meua filla gran, la Mar, amb el propòsit de llegir-lo quan tingués una pausa de la tasca que havia començat. En David de Montserrat ha publicat un recull de personatges poc o gens

El capità Cardona en una de les seves exploracions.

coneguts però dignes de conèixer, en el seu llibre *Els altres catalans (universals)*, editat per La Mira. El vaig fullejar i hi vaig trobar capítols molt interessants que parlen de catalans poc coneguts que han fet «coses» arreu del món, i déu-n'hi-do les coses que han fet.

El capítol 11 del llibre s'intitula «El salt del capità Cardona», i m'agradaria fer-vos un petit resum de la vida d'aquest home intrèpid si tenim en compte les dificultats logístiques i de recursos que hi havia a principis del segle XX i tot el que va arribar a conèixer i a descobrir. La meua intenció és intentar fer-vos un petit tast del que explica molt bé l'autor del llibre sobre aquest català avançat en el seu temps.

Fèlix Cardona i Puig va néixer a Malgrat de Mar l'any 1903. Va ser un dels quatre fills de la família Cardona, propietària d'una empresa tèxtil. Contradient els desitjos dels pares, que li reservaven la responsabilitat de la gestió de l'empresa, es va matricular a l'Escola Nàutica de Barcelona, després d'un temps a l'Institut Tècnic de Girona. L'any 1922 va obtenir el títol de pilot nàutic, que li va donar accés a exercir de capità de la Marina Mercant.

El mes d'abril del 1927, el nostre capità va arribar al port de la Guaira, a Veneçuela, carregat de maquinària tèxtil i mitges de seda a fi de fer-hi negocis en representació de l'empresa familiar, però aquesta activitat comercial no li va durar gaire temps. A la Guaira va conèixer un explorador i cartògraf català molt més gran que ell, Joan Maria Mundó i Freixas, nascut a Barcelona el 1877, que el va animar a emprendre una expedició amb la finalitat de trobar or, remuntant el riu Caroní com havien fet caputxins catalans al segle XVIII, que arribaren a

En Felix Cardona, amb barretina, va viure molts anys amb la tribu dels pemones.

La Paragua, lloc que ells van batejar amb el nom de la Barceloneta.

A punt d'iniciar la seva aventura cercant l'or del qual tant havien sentit a parlar, els dos expedicionaris van quedar embadalits per l'espectacle que se'ls oferia a la vista, una natura exuberant com no havien vist mai, i pel contacte amb la gent que habitava aquelles selves en el seu estat més pur i salvatge. Joan Maria Mundó escrivia en el seu diari aquestes lletres, pròpies d'un visionari o d'un home molt avançat al seu temps: «A vegades tinc temptacions de tancar-me amb ells al seu territori i augmentar, si fos possible, el seu aïllament amb la resta del món; potser serien més feliços. Però, com que la Terra és petita, aquest aïllament no duraria i cal preparar aquesta bona gent per no ser atropellats o absorbits».

Fèlix Cardona, en companyia de Joan Maria Mundó, explorà profundament la Guaiana (una part d'aquesta regió actualment constitueix la república de Guyana) i es va moure especialment pel territori que fa frontera amb Veneçuela i el Brasil. Consultant la nostra amiga Viquipèdia, tenim una mica més

clar quina és la zona que va explorar Fèlix Cardona i descobrim que una part d'aquest territori actualment és el Parc Nacional Canaima, a l'estat de Bolívar, Veneçuela, creat l'any 1962 i declarat Patrimoni de la Humanitat per la Unesco l'any 1994. Té una superfície de 30.000 quilòmetres quadrats i una altura sobre el nivell del mar de 445 metres, i és considerat el sisè parc nacional més gran del món. Prop del 65% d'aquest parc està ocupat per altiplans de roca anomenats tepuis, que tenen un gran interès geològic.

Tornant a les expedicions del nostre amic Cardona, em va cridar molt l'atenció que en cap cas, igual que va fer el seu company Mundó, no es va plantejar cap mena de colonialisme, sinó ben al contrari: es movia molt bé entre els nadius, va aprendre la seva llengua i entre expedició i expedició tornava al seu lloc d'estada amb regals per als indis pemons: ganivets, teles de colors vius, collarets, llumins i encenedors.

Els companys de viatge de Cardona durant les expedicions eren un fusell, un sextant, una farmaciola i una ràdio. El fusell, per procurar-se l'aliment, però també s'alimentava de branques tendres de palmera i cucs rostits.

L'any 1927 va veure per primera vegada les cascades del massís de l'Ayantepui que cauen sobre el riu Churun, anomenades pels indígenes Kerepakupai Merú, o també Kerepakupai Vena, i les va cartografiar. El salt, de gairebé un quilòmetre, és el més gran del món.

A partir de l'any 1929, Cardona ja va fer les expedicions en solitari. El seu company Mundó, després de greus contratemps de salut i familiars, va morir l'any 1932. Aquell

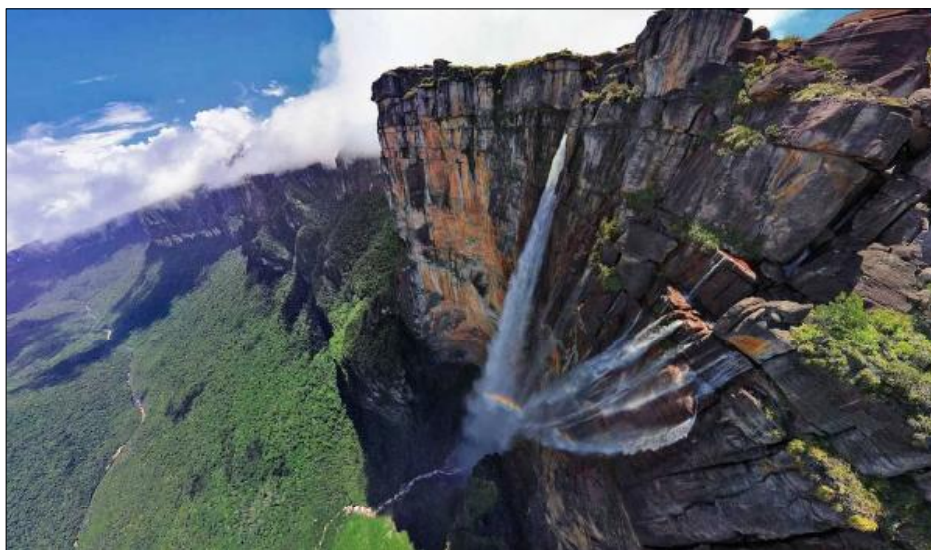
mateix any, Fèlix Cardona va conèixer una noia alemanya, Carlota Loti Johnson, amb qui es va casar i va tenir cinc fills. L'any següent, el 1933, i durant els anys anteriors a l'esclat de la Guerra Civil espanyola, va viatjar diverses vegades a Catalunya, on van néixer dos dels seus fills i on sempre va ser rebut amb honors. Va donar conferències i entrevistes i va oferir els resultats i les mostres de les seves exploracions a institucions com el Zoo i l'Aquàrium de Barcelona. Just abans d'esclatar la guerra, en un sopar de la Societat Catalana de Geografia, va dir que quan descobrís el punt exacte de les fonts de l'Orinoco les batejaria amb el nom del president Macià, però la guerra s'hi interposà i va tornar a Caracas.

És gràcies a un aviador de Missouri que feia vols acrobàtics, James Crawford Angel (Jimmy Angel), que el salt d'aigua més gran del món que Cardona havia vist per primera vegada l'any 1927 porta el nom de El Salto del Àngel. El mes de maig de 1937, Jimmy i Cardona van sobrevolar el tepui, en van fer fotografies i Cardona va arribar a l'altiplà a peu, a sobre mateix de les fonts de l'Orinoco. Però la seva il·lusió de batejar-les amb el nom de l'avi Macià es va fer fonedissa. L'octubre del mateix any 1937, l'avioneta de Jimmy Angel es va estavellar en l'intent d'aterrar a sobre de les fonts. Amb gran sort, tant ell com els seus acompanyants es van salvar, però van passar deu dies fins que va trobar l'expedició de salvament. Aquesta «heroicitat» del pilot va fer

que restés per sempre el nom d'Àngel a les cascades més altes del món, i per això el Kerepakupai Merú porta el nom d'El Salto del Àngel.

A partir d'aquesta descoberta, les expedicions del capità Cardona es van dedicar al coneixement de la natura d'aquell ric territori. El cronista ens diu que «avui, moltes de les espècies de flora i fauna (*Espeletia cardonae*, *Coussapoa cardonaei*, *Myioborus cardonai*...) porten el seu nom i han servit per alimentar els fons de diversos museus nord-americans de ciències naturals, com ara el Jardí Botànic de Nova York, el Museu Field de Chicago o l'Smithsonian de Washington, a banda lògicament, de l'Herbario Nacional de Veneçuela».

El capità Cardona va passar els seus darrers anys de vida a Veneçuela, fent grans aportacions cartogràfiques al govern del país. Va morir a Caracas el dia 5 de desembre de 1982. I gràcies a aquest llibre, que sortosament em va arribar durant el confinament, vaig poder conèixer un membre més de la gran llista de catalans universals que hi ha hagut i hi ha arreu del món.

Salt de l'Àngel, Parc Nacional Canaima, estat de Bolívar, Veneçuela.

ACORDS DE LA JUNTA

Reunió del 7 de setembre de 2020

- Altes: cap.
- Baixes: Jordi Campreciós Pujadas (1087) per defunció. El nostre condol.
- S'informa que ja han estat penjats al web els dossiers de les Matinals Literàries ja fetes i s'hi aniran penjant els nous que es facin.
- Es decideix renovar Teresa Reverter com a representant de la SEAS al Consell Consultiu del Parc de Collserola.
- Atesa la situació sanitària actual, es decideix cancel·lar el Sopar de Motxilla d'enguany. Es proposa, però, de lliurar les medalles de reconeixement als socis que han fet 25 i 50 anys de socis a l'Assemblea de l'any vinent, tot i que

ara se'ls farà arribar la carta que sempre enviem.

- La cancel·lació del Sopar de Motxilla motiva que enguany es decideixi eliminar el premi per votació popular per la dificultat que suposaria organitzar-la, però el Concurs fotogràfic es farà igualment i s'exposaran les fotos a la Sala Piquet de l'Ateneu com sempre. Tanmateix, es decideix allargar el termini de presentació de les fotos al 30 de setembre, alhora es passa la deliberació del jurat al 8 d'octubre i no es canvien les bases, ja que l'essencial no es modifica llevat de les dates, de la cancel·lació del sopar i del premi popular. Sobre aquestes decisions preses s'acorda d'informar-ne el soci per correu electrònic i també d'actualitzar-ho al web.

US DESITGEM UNES BONES FESTES

El Pessebre de la SEAS de 2020, fet per Joan Gómez, es col·locarà el 28 de novembre al Tossal de la Baltasana de 1200,9 m, situat a les Muntanyes de Prades.

BUTLLETÍ DE LA SEAS. ANY 87. No. 351

Taula de redacció — Leonci Canals, Ferran de la Fuente, Maria Garcia, Jordi Gironès, Ramon Prat i Agustí Revilla.

Autoedició — Leonci Canals

Tramesa — Elisabeth Bart

Disseny — Toni Royo

Correcció de textos — Servei Local de Català de Sant Just Desvern

Impressió — NB Comunicacions

ÍNDEX

- Portada** — Berg lake
- 02** — Calendari
- 03** — Berg lake: aproximació al Mount Robson, per Martí Orriols
- 08** — Concurs fotogràfic 2020
- 11** — Beneït i maleït confinament: El descobriment del capità Cardona, per Roser Camps
- 15** — Informació de la SEAS

Excursió del Cicle als Rasos de Peguera. Pujant cap al Serrat de la Figuerassa amb el santuari de Queralt al fons. Foto de Jordi Gironès.

SEAS, entitat esportiva núm. A01824

Butlletí de la SEAS

Núm.351 Novembre/Desembre 2020